

ԱՐԱՔՍԻ ԱՐՏԱՍՈՒՔԸ

Ռաֆայել Պատկանյան

Մայր Արաքսի ափերով
Քայլամուտը գրնում եմ,
Հին-հին դարուց հիշատակ
Այլաց մեջը պըտրում եմ:

Բայց նոքա միշտ հեղհեղուկ,
Պըղտոր ջրով եզերքին
Դարիվ-դարիվ խփելով
Փախչում էին լալագին:

— «Արա՛քս, ինչո՞ւ ձկանց հետ
Պար չես բռնում մանկական,
Դու դեռ ծովը չի հասած
Սըզավոր ես ինձ նըման:

Ինչո՞ւ արցունք ցայտում են
Քո սեզ, հըպարտ աչերից,
Ինչո՞ւ արագ փախչում ես
Այդ հարազատ ափերից:

Մի՛ պըղտորիլ հատակըդ,
Հանդարտ հոսե խայտալով,
Մանկությունը քու կարճ է,

Շուտ կը հասնիս դեպի ծով:

Վարդի թըփեր թող բըսնին
Քու հյուրընկալ ասի մոտ,
Սոխակները նոցա մեջ
Երգեն մինչև առավոտ:

Մըշտադալար ուռիներ
Սառ ծոցի մեջ քու ջըրին
Ճկուն ոստըն ու տերև
Թող թաց անեն տապ օրին:

Ափերիդ մոտ երգելու
Հովիվք թող գան համարձակ, —
Գառն ու ուլը քու վըճիտ
Ջուրը մըտնին միշտ արձակ»:

Մեջքը ուռցուց Արաքսը,
Փրփուր հանեց իր տակից,
Ամպի նման գոռալով
Էսպես խոսեց հատակից.

— Խիզա՛իս, անմի՛տ պատանի,
Նիրհըս ինչո՞ւ դարևոր
Վրդովում ես, նորոգում
Իմ ցավերը բյուրավոր:

Միրելիի մահից ետ
Ե՞րբ ես տեսել, որ այրին
Ոտքից գրլուխ պըճնվի
Իր զարդերով թանկագին:

Որի՞ համար զարդարվիմ,
Որի՞ աչքը հրապուրեմ,
Շատերն ինձ են ասելի,
Շատերին ես օտար եմ...

Իմ ազգակից գիժ Քուռը,
Թեև այրի ինձ նման,
Ստրկորեն կրում է
Գայթակղիչի կուռ շղթան:

Բայց նա ինձ չէ օրինակ,
Ես հայ, հայիս կճանչնամ,
Օտար փեսա չուզելով,
Ես միշտ այրի կմնամ:

Կար ժամանակ, որ ես էլ՝
Շրթեղազարդ հարսի պես
Հազար ու բյուր պըչրանքով,
Փախչում էի ափերես:

Հատակս պարզ ու վճիտ,
Կոհակներըս ոլորուն,
Լուսաբերը մինչև այդ
Ջրիս միջին էր լողում:

Ի՞նչըս մնաց էն օրից,
Ո՞ր ջըրամոտ գեղերըս,
Ո՞րը իմ շեն քաղաքից,
Ո՞ր բերկրալի տեղերըս:

Տուրքը ջըրի ամեն օր
Իր սուրբ ծոցին Արարատ
Մայրախընամ ինձ սնունդ
Պարզում է լիառատ:

Բայց ես այս սուրբ ջրերով
Սուրբ Ակոբի աղբյուրին
Պիտի ցողեմ արտորա՞յքն
Իմ ատելի օտարին:

Մինչ իմ որդիք, — ո՞վ գիտե —
Ծարավ, նոթի, անտերունչ
Օտար աշխար հաճում են
Թույլ ոտքերով կիսաշունչ...

Հեռու՛, հեռու՛ քըշեցին

Բնիկ ազգըն իմ հայկյան,
Նորա տեղը ինձ տվին
Ազգ անկրոն, մոլեկան:

Դոցա՞ համար զարդարեմ
Իմ հյուրընկալ ափերը,
Եվ կամ դոցա՞ հրապուրեմ
Ճրպոտ, պըլշած աչերը:

Քանի որ իմ զավակունք
Այսպես կու մընան պանդուխտ, —
Ինձ միշտ սըգվոր կը տեսնեք,
Այս է անխաբ իմ սուրբ ուխտ...»:

Էլ չի խոսեց Արաքսը,
Հորձանք տվեց ահագին,
Օղակ-օղակ օձի պես
Առաջ սողաց մոլեգին: